

چکیده

گسترش بی‌رویه در شهرها علاوه بر تأثیرات منفی زیست محیطی و اقتصادی، هزینه‌های اجتماعی زیادی دارد. این هزینه‌ها با جابه‌جایی و فاصله گرفتن محله‌های شهری از مرکز شهر و شکل‌گیری حومه‌های شهری روبه‌روز افزایش می‌یابد. از این رو هدف تحقیق حاضر بررسی تأثیر گسترش بی‌رویه شهری بر امنیت شهری محلات منطقه چهار شهر رشت است. جهت بررسی متغیر وابسته امنیت شهری از شاخص‌های رفت و آمد در شب، رفتار بزهکارانه اخاذی یا جیب‌بری، فضای باز، رضایت از پلیس، کیفیت معابر، آلودگی هوا، اعتیاد، سرقت، آلودگی صوتی، امنیت زنان و کودکان، دعوای همسایگی و دعوای خانوادگی استفاده شد. هم‌چنین تراکم ساختمان، رضایت از دسترسی، مدت سکونت، سرانه فضای باز، تراکم جمعیت و فاصله به مرکز شهر به عنوان شاخص‌های سنجش گسترش شهری و به عنوان متغیر مستقل مورد استفاده قرار گرفت. به منظور جمع‌آوری اطلاعات مربوط به امنیت شهری و هم‌چنین شاخص‌های مدت سکونت و رضایت از دسترسی از پرسشنامه استفاده شد. بدین منظور ۳۸۴ نفر از افراد خانوار محلات منطقه ۴ بر اساس نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شدند. به منظور سنجش تأثیر شاخص‌های گسترش بی‌رویه شهری بر امنیت شهری از روش‌های رگرسیون چندگانه و رگرسیون وزنی جغرافیایی به کمک نرم‌افزار ArcGIS 10.5 استفاده شد. نتایج نشان داد تراکم ساختمانی، تراکم جمعیت و فاصله به مرکز شهر تأثیر منفی و رضایت دسترسی، مدت سکونت افراد در محله و فضای باز تأثیر مثبت بر امنیت شهری محلات منطقه ۴ دارد. هم‌چنین محله‌های پاسکیاب، یخساز تا سیاه اسطوخ، نخودچر، ولکس و حمیدیان دارای مقادیر باقیمانده استاندارد شده منفی و محله‌های خرسندی، صف سر، یخساز تا حمیدیان، سلیمانداراب، الکتریک و شهرک قدس دارای مقادیر باقیمانده استاندارد شده مثبت می‌باشند.

واژگان کلیدی: امنیت شهری، گسترش شهری، تراکم جمعیت، تراکم ساختمانی و حاشیه نشینی.